

Давидова Л. С.
магістрант (здобувач вищої освіти)
кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
ОП «Митна справа та фіскальне адміністрування»
Львівського національного університету імені Івана Франка

РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОСТКОНФЛІКТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Вступ. Для післявоєнної відбудови країни, стабілізації національної економіки та забезпечення сталого економічного зростання вирішального значення набуває якість і ефективність податкової системи, яка повинна забезпечувати достатній рівень доходів до бюджетів та не бути надмірним тягарем для бізнесу. Водночас відновлення зруйнованої інфраструктури та соціальних систем вимагає від держави збільшення видатків, що ставить на порядок денний питання пошуку оптимального балансу між фіскальною та регулюючою функцією податкової системи.

Метою роботи є аналіз сучасного стану податкової системи України та розробка рекомендацій щодо її оптимізації для підвищення ефективності використання державних ресурсів у післявоєнний період.

Основна частина. Податкова система України є одним із головних складників економіки країни, що зазнала серйозних змін через війну. Основною причиною цього є вплив війни на здатність країни отримувати дохід і надавати основні державні послуги. У випадку України воєнний конфлікт створив значні виклики її податковій системі: порушення економічної діяльності, переміщення населення та руйнування інфраструктури, що призвело до напруженого фіскального середовища. Наслідки воєнного конфлікту часто вимагають комплексної податкової реформи для вирішення проблем, які виникають через дестабілізацію економіки.

Після закінчення воєнних дій перед Україною стоїть подвійне завдання: відновити економіку та інфраструктуру і водночас забезпечити фіскальну стійкість. Реформування податкової системи має вирішальне значення для забезпечення необхідних надходжень до бюджету, не стримуючи водночас економічне зростання. Вона має бути справедливою, прозорою та ефективною, зменшуючи навантаження на найбільш вразливі сектори економіки і водночас заохочуючи іноземні інвестиції та місцеве підприємництво.

Реформування податкової системи в постконфліктному контексті вимагає інноваційних підходів і наукових методологій для вирішення унікальних проблем та використання можливостей, що виникають у цей період. Одним із ключових принципів реформування податкової системи в постконфліктному контексті є спрощення і раціоналізація податкової структури. Це передбачає скорочення кількості податкових категорій, усунення непотрібних пільг та лазівок, а також створення більш прозорого та передбачуваного податкового середовища.

Постійні зусилля України щодо спрощення податкової системи за допомогою цифровізації та автоматизації, демонструють переваги зручної системи оподаткування.

Поширеність корупції та тіньової економіки сприяють витоку доходів, підривають справедливість податкової системи та перешкоджають економічному зростанню. Зусилля щодо реформування мають бути зосереджені на посиленні антикорупційних заходів, оптимізації податкових процедур та сприянні прозорості адміністрування податків [2].

Реформаційні зусилля мають бути зосереджені на вдосконаленні внутрішніх механізмів податкових та митних органів для зменшення непотрібного регуляторного втручання в бізнес-операції. Завдяки спрощенню процесів і зменшенню бюрократичних перешкод податкова система може стати більш ефективною та прозорою, зміцнюючи довіру між платниками податків та владою. Така підвищена прозорість та ефективність може привести до вищих показників дотримання податкових зобов'язань і, зрештою, сприяти загальній ефективності збору податків.

Запровадження прогресивної шкали оподаткування доходів може забезпечити більш справедливий розподіл податкового тягаря з вищими ставками для багатших верств населення. Це може сприяти зменшенню нерівності в доходах і гарантувати, що процес відновлення не буде непропорційно обтяжливим для найменш забезпечених верств населення.

Надання податкових пільг для інвестицій у ключові сектори, як-от технології, зелена енергетика та відновлення основної інфраструктури, може стимулювати економічне зростання. Спеціальні економічні зони з податковими пільгами можуть залучити прямі іноземні інвестиції, а податкові кредити на дослідження і розробки можуть сприяти інноваціям.

Очікується, що реформування податкової системи в постконфліктній Україні прискорить економічне відновлення та розвиток. Одним із ключових елементів, вирішальних для успіху повоєнної модернізації в Україні, є впровадження комплексної податкової реформи [1]. Спочатку планується, що реформа буде зосереджена на внутрішній реструктуризації податкових і митних органів для зменшення непотрібного регуляторного втручання в бізнес-операції. Ця реструктуризація спрямована на оптимізацію процесів, підвищення прозорості та ефективності збору податків. Модернізуючи податкову систему, Україна може створити більш сприятливе середовище для економічного зростання та залучення іноземних інвестицій [1].

Важливою перевагою реформи податкової системи в постконфліктній Україні є потенціал для залучення іноземних інвестицій. Європейські країни на своєму досвіді показали, що зміни в оподаткуванні можуть суттєво вплинути на фіскальну ефективність економіки та загальний податковий тягар. Обіцянка сприятливої

податкової системи для іноземних інвесторів має вирішальне значення для відновлення економіки та сприяння сталому зростанню. Створюючи прозоре та сприятливе для інвесторів податкове середовище, Україна позиціонуватиме себе як привабливе місце для іноземного капіталу, стимулюючи економічну діяльність і створюючи робочі місця.

До того ж на основі вищезазначених переваг реформування податкової системи очікується, що в Україні після завершення війни зміцниться довіра суспільства до державного управління фінансами. Відновлення довіри платників податків до органів влади має важливе значення для успіху нових податкових ініціатив і політики. Стратегія національних доходів до 2030 року наголошує на важливості захисту даних та підвищенні довіри громадян до податкової системи як пріоритетних заходах [2]. Запроваджуючи збалансовану державну податкову політику, зокрема прийняття всеосяжного Податкового кодексу, Україна може підвищити прозорість, підзвітність та довіру до свого фінансового управління [1]. Відновлення довіри громадськості до податкової системи є основоположним для сприяння дотриманню податкових вимог, зменшення ухилення від сплати податків і забезпечення сталого отримання доходів для зусиль з післявоєнного відновлення.

Висновки. Реформування податкової системи в Україні в умовах постконфліктного відновлення є складним, але надзвичайно важливим завданням. Воно вимагає ретельного аналізу потреб економіки та суспільства, ефективного впровадження нових підходів у зборі податків та управлінні, а також уважного врахування соціальних аспектів. Зосередившись на спрощенні, справедливості й ефективності, а також заохочуючи інвестиції та інновації, Україна може закласти фундамент для стійкої та процвітаючої економіки. Ефективна податкова реформа – це не лише збільшення надходжень до бюджету, а й створення справедливого, прозорого та орієнтованого на зростання фіскального середовища, яке принесе користь усім українцям.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Обух В., Колода Я. Як Україна реформуватиме податкову систему після війни. *Українформ*. 27.03.2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3688038-ak-ukraina-reformuvati-time-podatkovu-sistemu-pisla-vijni.html> (дата звернення: 22.04.2024).
2. Національна стратегія доходів до 2030 року. *Міністерство фінансів України*. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/National%20Revenue%20Strategy_2030_.pdf (дата звернення: 22.04.2024).